

Nepravdivý údaj, role státního zástupce v trestním řízení

Nejvyšší soud ČR rozhodl v neveřejném zasedání o dovolání obviněných R. M., a M. V., proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 25. 4. 2016, sp. zn. 5 To 589/2015, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu v Lounech pod sp. zn. 2 T 120/2013, tak, že dovolání obviněného M. V. se podle § 265i odst. 1 písm. c) tr. ř. odmítá. Z podnětu dovolání obviněného R. M. se podle § 265k odst. 1 tr. ř. ve vztahu k němu a s přiměřeným použitím ustanovení § 261 tr. ř. i ohledně obviněných M. V. a R. Š. zrušují usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 25. 4. 2016, sp. zn. 5 To 589/2015, a rozsudek Okresního soudu v Lounech ze dne 30. 9. 2015, sp. zn. 2 T 120/2013. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. se zrušují další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. se věc vrací státnímu zástupci Okresního státního zastupitelství v Lounech k došetření.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 8 Tdo 308/2017, ze dne 12.7.2017)

Z odůvodnění:

I. Rozhodnutí soudů nižších stupňů

1. Rozsudkem Okresního soudu v Lounech ze dne 30. 9. 2015, sp. zn. 2 T 120/2013, byli obviněni R. M. a M. V. (a obviněná R. Š., nar. ..., která dovolání nepodala) uznáni vinnými pokusem přečinu úvěrového podvodu podle § 21 odst. 1 a § 211 odst. 1, odst. 4 tr. zákoníku, jehož se dopustili skutkem popsaným tak, že po předchozí společné domluvě na získání finančních prostředků z úvěru ve výši 350.000 Kč, uzavřeli dne 19. 6. 2012 v P., okres L., obviněný R. M., jediný jednatel společnosti Vonatal, s. r. o., se sídlem P., (dále „společnost Vonatal“), jako žadatel o úvěr, a obviněná R. Š., obchodní zástupkyně společnosti GE Money Auto, s. r. o., se sídlem P., (dále jen „společnost GE Money Auto“), jako věřitel, smlouvu o úvěru č. 33590269, za účelem financování nákupu vozidla zn. Ford S-Max 10-2.0 Eco Boost SCTI Titanium v ceně 700.000 Kč, přičemž nejprve obviněný M. V., otec R. Š., za kterou fakticky úvěrovou smlouvu sjednával, záměrně při vytváření žádosti o úvěr nadiktoval vyplňujícímu K. P. údaj o tom, že část kupní ceny vozidla ve výši 350.000 Kč byla již na účet R. Š., jako prodejce vozidla, zaplácena, přičemž si všichni byli vědomi toho, že uvedení této skutečnosti je jednou z rozhodujících podmínek pro schválení úvěru, a posléze takto vyplněnou smlouvu o úvěru č. 33590269 na částku ve výši 350.000 Kč R. Š. a R. M. podepsali, přestože jim bylo známo, že k úhradě části kupní ceny vozidla nedošlo, přičemž úvěrová smlouva byla posléze po zjištění nesrovnalostí o původu vozidla stornována ze strany společnosti GE Money auto, aniž došlo k vyplacení požadované částky.

2. Za tento pokus přečinu byli obviněni R. M. i M. V. odsouzeni podle § 211 odst. 4 tr. zákoníku každý k trestu odnětí svobody v trvání dvanácti měsíců, jehož výkon jim byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu dvaceti čtyř měsíců. Rovněž bylo rozhodnuto o vině a trestu spoluobviněné R. Š.

3. Krajský soud v Ústí nad Labem jako soud odvolací usnesením ze dne 25. 4. 2016, sp. zn. 5 To 589/2015, odvolání obviněných R. M., M. V. i R. Š., jako nedůvodná podle § 256 tr. ř. zamítl.

II. K dovolání obviněného M. V.

4. Proti shora uvedenému usnesení odvolacího soudu podal obviněný M. V. prostřednictvím obhájce dovolání z důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., pro nedostatky v právním posouzení skutku, a požadoval, aby Nejvyšší soud usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 25. 4. 2016, sp. zn. 5 To 589/2015, a všechna další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, zrušil a přikázal Okresnímu soudu v Lounech, aby o věci znovu jednal a rozhodl.

5. K tomuto dovolání se v souladu s § 265h odst. 2 tr. ř. vyjádřila státní zástupkyně působící u Nejvyššího státního zastupitelství.

6. Nejvyšší soud jako soud dovolací nejprve posuzoval, zda byly splněny formální podmínky zákonem stanovené pro podání dovolání u tohoto obviněného, a shledal, že v projednávané věci je jeho dovolání přípustné podle § 265a odst. 1 písm. h) tr. ř. a bylo podáno osobou oprávněnou podle § 265d odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. ř.

7. Zkoumal též, zda bylo toto dovolání podáno včas, a to z hledisek stanovených v § 265e odst. 1, 2, 3 tr. ř., podle něhož se dovolání podává u soudu, který rozhodl ve věci v prvním stupni, do dvou měsíců od doručení rozhodnutí, proti kterému dovolání směřuje. Pokud se rozhodnutí doručuje jak obviněnému, tak i jeho obhájci, běží lhůta od toho doručení, které bylo provedeno nejpozději. Lhůta k podání dovolání je zachována také tehdy, je-li dovolání podáno ve lhůtě u Nejvyššího soudu nebo u soudu, který rozhodl ve věci ve druhém stupni, anebo je-li podání, jehož obsahem je dovolání, dáno ve lhůtě na poštu a adresováno soudu, u něhož má být podáno, nebo který má ve věci rozhodnout.

8. Ustanovením § 62 a násl. tr. ř. se stanoví zásady, jakým způsobem se mají písemnosti doručovat, aby osoby, kterých se úkony trestního řízení týkají, o nich byly včas a řádně vyrozuměny. Právní účinky, které zákon spojuje s doručením písemnosti (např. počátek běhu lhůty k podání opravného prostředku) mohou nastat jen tehdy, byla-li písemnost doručena některým ze způsobů, které pro danou písemnost předepisuje nebo připouští trestní řád.

9. Z obsahu předloženého trestního spisu Okresního soudu v Lounech sp. zn. 2 T 120/2013, Nejvyšší soud zjistil, že Obviněnému M. V., který neměl v době pravomocného skončení řízení rozhodnutím soudu druhého stupně obhájce (viz např. č. l. 633), usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 25. 4. 2016 bylo doručeno do vlastních rukou dne 24. 11. 2016, a to prostřednictvím Městské policie Louny (č. l. 633), která tak učinila na základě žádosti samosoudce soudu prvního stupně (č. l. 683).

10. Toto doručení je rozhodující pro stanovení počátku běhu lhůty, neboť v případě, když je způsobem uvedeným v zákoně doručen opis rozhodnutí vícekrát, pro počítání lhůty k podání opravného prostředku platí doručení v pořadí první [srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 24. 6. 1988, sp. zn. 11 Tz 20/88 (uveřejněno ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu pod č. 41/1989-III.)].

11. Z tohoto důvodu není pro běh lhůty k dovolání v posuzované věci významné opakované doručení přezkoumávaného rozhodnutí k němuž došlo u obviněného dne 8. 12. 2016 prostřednictvím Policie České republiky, Krajského ředitelství policie ústeckého kraje, Územního odboru Louny, Obvodního oddělení Louny, které tak nastalo později, než tomu bylo dne 24. 11. 2016 (č. l. 700).

12. Jak plyne z obsahu spisu, konkrétně ze záznamu o ověření elektronického podání doručení na elektronickou podatelnu Okresního soudu v Lounech, obviněný dovolání prostřednictvím obhájce zaslal soudu prvního stupně datovou zprávu dne 7. 2. 2017 ve 12.26 hodin (č. l. 703).

13. Vzhledem k tomu, že žádné jiné dříve učiněné podání než ze dne 24. 11. 2016 vztahující k doručení usnesení odvolacího u obviněného M. V., a též i s ohledem na to, že v obsahu spisu žádná jiná skutečnost nenasvědčuje tomu, že by bylo přezkoumávané dovolání podáno dříve než shora zjištěného data dne 7. 2. 2017, Nejvyšší soud posuzoval včasnost podaného dovolání z hlediska těchto časových údajů. Na jejich podkladě zjistil, že dvouměsíční lhůta u obviněného M. V. k podání dovolání ve smyslu § 265e odst. 1, 2 tr. ř. ve spojení s § 60 odst. 2 tr. ř. uplynula dne 24. 1. 2017.

14. Z těchto důvodů, když obviněný M. V. prostřednictvím obhájce dovolání podal dne 7. 2. 2017, jde o dovolání opožděné.

15. Na základě všech těchto skutečností Nejvyšší soud shledal, že dovolání M. V. bylo podáno po uplynutí zákonem stanovené lhůty, tedy opožděně, a proto ho pod bodem a) výrokové části tohoto usnesení podle § 265i odst. 1 písm. c) tr. ř. odmítl, aniž by z jeho podnětu přezkoumával správnost napadeného usnesení a předcházející řízení z hledisek stanovených v § 265i odst. 3 tr. ř.

III. K dovolání obviněného R. M.

16. Obviněný R. M. podal dovolání prostřednictvím obhájce z důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. V jeho obsahu nejprve poukázal na to, že v průběhu řízení proti němu vedeném byl rozsudkem soudu prvního stupně ze dne 5. 3. 2014, sp. zn. 2 T 120/2013, obžaloby zproštěn, odvolací soud však usnesením ze dne 29. 10. 2014, sp. zn. 6 To 169/2014, k odvolání státního zástupce v neprospěch obviněných věc zrušil, a přikázal provést dodatečné dokazování a rozhodnout v neprospěch obviněných, což se v nyní přezkoumávaném rozhodnutí stalo. Obviněný je však nepovažuje za správné, protože popis skutku, jak je uveden v napadeném rozsudku, postrádá popis takových okolností, z nichž by bylo možné dovodit, že znak uvedení nepravdivého údaje má vztah i k jeho osobě, neboť pro takový závěr není ve skutku ani v odůvodnění přezkoumávaných rozhodnutí dostatek podkladů. Brojil tak proti správnosti závěru o tom, že i on naplnil všechny znaky pokusu přečinu úvěrového podvodu.

17. Uvedený nedostatek obviněný R. M. spatřoval především ve vztahu ke své osobě, protože podle skutkové věty nepravdivý údaj o uhrazení části kupní ceny uvedl obviněný M. V., jenž jej nadiktoval K. P. Ve vymezení skutku ani v následném odůvodnění nejsou takové skutečnosti, které by svědčily o tom, jakým způsobem se na trestném jednání obviněného M. V. a R. Š. obviněný R. M. podílel. V této souvislosti soudům obou stupňů vytkl, že ač uvedenou vadu namítal v průběhu celého trestného řízení, nevěnoval ji ani jeden ze soudů nižších stupňů potřebnou pozornost, a proto jde o vadu, pro níž nemůže přezkoumávané rozhodnutí obstát [viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 6. 2002, sp. zn. 7 Tdo 236/2002 (uveřejněné v Souboru rozhodnutí Nejvyššího soudu, svazek 18, roč. 2002, T 426), usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2003, sp. zn. 5 Tdo 215/2003 (uveřejněné v Souboru rozhodnutí Nejvyššího soudu, svazek 24, roč. 2003, T 571), či usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 7. 2002, sp. zn. 7 Tdo 367/2002 (uveřejněné v Souboru rozhodnutí Nejvyššího soudu, svazek 18, roč. 2002, T 434)].

18. Podle obviněného se soudy dopustily zásadního hmotněprávního pochybení v tom, že nesprávně právně posoudily institut úvěrové smlouvy č. 33590269 ze dne 19. 6. 2012, která byla sjednána na základě § 497 a násl. zákona č. [513/1991](#) Sb., obchodního zákoníku, účinného do 1. 1. 2014 (dále jen „obch. zákoník“). Poukázal na to, že u úvěrové smlouvy jde o konsenzuální kontrakt, u něhož není třeba nic dalšího reálně plnit, aby došlo k uzavření smlouvy. Smlouva o úvěru je tak uzavřena dnem jejího podpisu a ve smlouvě sjednané podmínky jsou smluvními stranami následně plněny, neboť plnění stran směřují téměř vždy do budoucna.

19. Vzhledem k tomu, že soudy se s těmito otázkami dostatečně nevypořádaly, neopodstatněně

obviněnému vytýkají, že podepsal smlouvu, v níž bylo údajně vymezeno prohlášení stran o tom, že část ceny měla být zaplacená. Obviněný považoval za nejasný závěr o nepravdivém údaji, zřejmě se mělo ve smlouvě jednat o pasáž v části 2, smlouvy č. 33590269 ze dne 19. 6. 2012, kde jsou uvedeny věty „Část kupní ceny zaplacená Klientem Dealerovi: 350.000 Kč“, a „Část kupní ceny zaplacená prostřednictvím úvěru: 350.000 Kč“. Obviněný však poukázal na svědecké výpovědi svědka PaedDr. V. K., jenž smlouvu vytvořil, jenž nebyl schopen vysvětlit, jaké má předmětné ustanovení důsledky, a na tvrzení pracovníků GE Money Auto, kteří se domnívali, že nepravdivý údaj vyplývá z logiky věci, a nikoliv z předmětného ustanovení smlouvy. Tyto okolnosti obviněného vedly k závěru, že výsledky provedeného dokazování nebylo objasněno, že šlo o nepravdivý údaj, pokud nebyla částka 350.000 Kč uhrazena před tím, než byl úvěr poskytnut, protože uvedení v omyl nelze dovozovat, z neurčitého znění textu úvěrové smlouvy, z níž není jednoznačný projev vůle stran. Poukázal na to, že v textu uvedené části smlouvy chybí sloveso, a není tam ani obecně vymezen časový okamžik, kdy měla být uvedená částka zaplacená. Vzhledem k tomu, že soudy tyto vážné pochybnosti neodstranily ani po doplnění dokazování zaměřeném na tuto otázku, jednaly v rozporu se zásadou in dubio pro reo, pokud obviněného uznaly vinným. Na podporu těchto výhrad obviněný odkázal na nález Ústavního soudu ze dne 17. 4. 2009, sp. zn. III. ÚS 1748/08.

20. Další námitky obviněný vznesl proti konkrétnímu znění předtisku úvěrové smlouvy, do níž nemohl jakkoli osobně zasáhnout, protože se jednalo o formulářový dokument. Z textu smlouvy by použitým výkladem vyplývalo, že i společnost GE Money Auto jako věřitel již převedla obviněnému do dispozice částku úvěru ve výši 350.000 Kč, což je v souvislostech, že šlo jen o sjednání smlouvy nesmyslné. Není tak možné interpretovat obě u sebe sedící související věty jiným způsobem. Obviněný zdůraznil, že z právního hlediska šlo o vadný dokument, a o pochybení ze strany obviněného M. V., který společně se svědkem K. P. použil vadnou verzi vzoru formulářové úvěrové smlouvy, a proto byl de facto spoluobviněnými uveden v omyl, jelikož sám za daných okolností nemohl takový nedostatek smlouvy rozpoznat. Soudy se však všemi těmito skutečnostmi, které mají podstatný význam pro závěr o naplnění jednoho ze znaků skutkové podstaty přečinu, jímž byl uznán vinným, nezabývaly, a to ani k námitkám obviněného, a s uvedeným nesouladem se důkladně nevypořádaly. Rovněž vytkl, že se soudy s ohledem na to, že k plnění ze strany věřitele nedošlo, nezabývaly malou závažností činu pro společnost.

21. V závěru svého dovolání obviněný R. M. navrhl, aby Nejvyšší soud shledal jeho dovolání důvodným a rozsudek Okresního soudu v Lounech ze dne 30. 9. 2015, sp. zn. 2 T 120/2013, i usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 25. 4. 2016, sp. zn. 5 To 589/2015, zrušil a obviněného zprostil obžaloby v plném rozsahu.

IV. Z vyjádření Nejvyššího státního zastupitelství

22. K podaným dovoláním se za Nejvyšší státní zastupitelství vyjádřila u něj působící státní zástupkyně. K dovolání obviněného R. M. uvedla, že vyhověl podmínkám důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., protože vytýkal nesprávnost právní kvalifikace skutku, jímž byl uznán vinným, kterou spatřoval mimo jiné v nedostatku posouzení hledisek uvedených v § 12 odst. 2 tr. zákoníku.

23. Obsah skutkových zjištění, jak jsou popsána ve výroku rozsudku soudu prvního stupně, shledala správnými, avšak i přesto podle ní soudy pochybily, jestliže na jeho podkladě došly k závěru, že se všichni tři jmenovaní obvinění dopustili za splnění podmínek § 23 tr. zákoníku, pokusu přečinu úvěrového podvodu podle § 21 odst. 1 k § 211 odst. 1 trestního zákoníku. Tento závěr považuje za nesprávný, protože dostatečným způsobem nebyla zohledněna skutečnost, že pachatelem při sjednání úvěrové smlouvy může být pouze účastník takové smlouvy. Osoby, které jiným způsobem zasáhnou do skutkového děje ve smyslu uzavření úvěrové smlouvy na základě vadných údajů, mohou být pouze účastníky na takovém trestném činu ve smyslu § 24 tr. zákoníku, a to pouze v tom případě,

pokud jednání pachatele dosáhne stádia pokusu nebo dokonaného trestného činu [příměr. viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 8. 12. 1999, sp. zn. 6 To 575/99 (uveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu pod č. 27/2001)]. U obviněného M. V., došla k závěru, že ho nelze posuzovat jako spolupachatele trestného činu úvěrového podvodu, ale jeho jednání je jen účastenstvím.

24. Za nepodložený státní zástupkyně označila i závěr soudů obou stupňů o tom, že byly dostatečně objasněny všechny podstatné okolnosti pro naplnění kvalifikované skutkové podstaty podle § 211 odst. 4 tr. zákoníku. V případech, kdy pachatel při sjednání úvěrové smlouvy uvedl nepravdivé údaje, dochází ke škodě pouze tehdy, pokud úvěr řádně nesplácí. V posuzované věci se však nepodařilo zjistit, že by úvěr neměl být ze strany společnosti Vonatal splácen, neboť ohledně této skutečnosti nebyl pořízen jediný důkaz. Přičemž zdůraznila smysl ustanovení § 211 tr. zákoníku, které není určeno výlučně k ochraně majetku, ale chrání řádné uzavírání smluv, a tudíž, kdyby byl úvěr řádně splácen, byla by velikost majetku poškozeného stejná, jako v případě řádně sjednaného úvěru, a nelze tudíž dovozovat, že by poškozenému škoda vznikla. Pachatel, který při sjednávání úvěrové smlouvy uvádí nepravdivé údaje, vždy jedná v úmyslu dosáhnout vyplácení úvěru. Pokud by škoda vznikla již samotným vyplácením úvěru, pak by pachatel trestného činu úvěrového podvodu podle § 211 tr. zákoníku vždy jednal v úmyslu škodu způsobit. Právní teorie však připouští, že v případě základní skutkové podstaty podle § 211 odst. 1 tr. zákoníku pachatel nemusí mít takový úmysl. Proto se úmysl u kvalifikovaných skutkových podstat úvěrového podvodu musí vztahovat nikoliv pouze k vyplácení úvěru, ale též k okolnosti, že úvěr ve stanovené době popř. vůbec nebude splácen (viz rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 20. 7. 2005, sp. zn. 5 Tdo 761/2005, a ze dne 12. 7. 2006, sp. zn. 7 Tdo 837/2006). Poukázala rovněž na nutnost zvážit závěry uvedené Ústavním soudem v nálezu ze dne 7. 11. 2006, sp. zn. I. ÚS 631/2005 (uveřejněný ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu pod N 205/43 SbNU 289), o vztahu testu proporcionality u přečinu podvodu podle § 211 odst. 1 tr. zákoníku, u něhož se nevyžaduje vznik škody, a že zdrženlivost je významná zejména tam, kde měl následně úvěrový vztah standardní průběh.

25. Státní zástupkyně připustila, že v úvěrové smlouvě byl uveden nepravdivý údaj, avšak nebylo dostatečně zvažováno, že nikoli každý nepravdivý údaj je trestný ve smyslu § 211 tr. zákoníku. Mohou to být jen údaje, které jsou pro případné rozhodnutí o poskytnutí úvěru rozhodující, tzn., že musí být objektivně způsobitelné rozhodnutí úvěrové instituce ovlivnit bez ohledu na to, zda taková nepravdivá okolnost skutečně uzavření úvěru podmínila. V posuzované věci však považovala za potřebné, aby soudy vyhodnotily, že úvěr nebyl v konečném důsledku poskytnut z důvodu uvedení nepravdivých údajů, ale proto, že si společnost GE Money Auto zjistila, že motorové vozidlo, o jehož prodej šlo, se stejným VIN jezdí v Norsku. Pokud jde o podmínku složení částky 350.000 Kč, jednalo se o údaj, který svědčil o tzv. bonitě klienta a zprostředkovaně byl způsobitelný deklarovat jeho schopnost úvěr splácet, jinak však v zásadě o ničem nevypovídal. Pokud by byl úvěr čerpán a řádně splácen, skutečnost, že nedošlo k úhradě částky 350.000 Kč na účet obviněné R. Š., by neměla pro naplnění podmínek úvěrové smlouvy žádný zásadní význam.

26. Ze všech uvedených důvodů státní zástupkyně vyjádřila pochybnosti, zda okolnost o předchozí úhradě 350.000 Kč byla jednou z rozhodujících podmínek pro schválení úvěru. Konstatovala tak, že závěr soudů obou stupňů o tom, že prisouzeným jednáním se obvinění dopustili trestné činnosti, je nepodložený, neboť se soudům nepodařilo doložit, že úvěr byl vylákán na základě nepravdivého údaje, který byl pro uzavření smlouvy o úvěru rozhodujícím.

27. S ohledem na uvedené argumenty státní zástupkyně navrhla, aby Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů ohledně obviněných R. M. a M. V., avšak i obviněné R. Š., která tento mimořádný opravný prostředek nepodala, a to z důvodu § 265k odst. 2 poslední věta tr. ř.

28. Přestože bylo obhájcem obviněných vyjádření Nejvyššího státního zastupitelství doručeno, do doby konání neveřejného zasedání k němu žádné připomínky Nejvyšší soud neobdržel.

V. K formálním podmínkám dovolání obviněného R. M.

29. K dovolání obviněného R. M. Nejvyšší soud shledal, že toto dovolání je přípustné podle § 265a odst. 1, 2 písm. a), h) tr. ř., bylo podáno osobou oprávněnou podle § 265d odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. ř., v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.).

30. Obviněný dovolání zaměřil zásadně proti nesprávnému právnímu posouzení za vinu mu kladeného činu, neboť neměl být uznán vinným pokusem přečinu úvěrového podvodu podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku k § 211 odst. 1, 4 tr. zákoníku. Za vadné považoval, že skutek, neobsahuje skutkový podklad pro závěr o tom, že někoho uvedl v omyl, protože údaj, který soudy považovaly za nepravdivý, dostatečně nezkoumaly ze všech potřebných hledisek, a to jak s ohledem na jeho vymezení v obchodním zákoníku, pokud jde o náležitost úvěrové smlouvy, tak i vzhledem k okolnostem, za nichž se on sám měl uvedeného trestného jednání dopustit.

31. Nejvyšší soud v takto uvedených argumentech shledal naplnění důvodu dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., protože obviněný vytýkal, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku, jak byl soudem zjištěn, neboť brojil proti tomu, že uvedený skutek byl nesprávně právně kvalifikován. Takto uplatněné dovolání koresponduje se zákonným vymezením citovaného důvodu a bylo v souladu s ním podáno na podkladě skutkového stavu zjištěného soudem prvního stupně, který nemůže Nejvyšší soud měnit [srov. přiměřeně usnesení [srov. přiměřeně stanovisko Ústavního soudu ze dne 4. 3. 2014, sp. zn. Pl. ÚS-st. 38/14 (ST 38/72 SbNU 599), uveřejněné pod č. [40/2014](#) Sb., či usnesení Ústavního soudu např. ve věcech ze dne 9. 4. 2003, sp. zn. I. ÚS 412/02, ze dne 24. 4. 2003, sp. zn. III. ÚS 732/02, ze dne 9. 12. 2003, sp. zn. II. ÚS 760/02, ze dne 30. 10. 2003, sp. zn. III. ÚS 282/03 (U 23/31 SbNU 343), dne 15. 4. 2004, sp. zn. IV. ÚS 449/03 (U 22/33 SbNU 445), aj.]].

32. S ohledem na takto uplatněné výhrady Nejvyšší soud, protože neshledal důvod k odmítnutí dovolání obviněného R. M., z jeho podnětu podle § 265i odst. 1 tr. ř. přezkoumal podle § 265i odst. 3 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost výroku rozhodnutí, proti němuž bylo podáno dovolání v rozsahu a z důvodů uvedených v dovolání, jakož i řízení napadené části rozhodnutí předcházející.

VI. K obviněným R. M. v dovolání vytýkaným vadám

33. Z obsahu dovolání obviněného R. M. plyne, že směřuje především proti tomu, že se u částky 350.000 Kč, která nebyla před sjednáním úvěrové smlouvy uhrazena, jedná o nepravdivý údaj ve smyslu § 211 odst. 1 tr. zákoníku. Pro tuto argumentaci vychází především z obsahu smlouvy samotné, tak jak byla sepsána, a má za to, že formulace, která je ve smlouvě uvedena, takovému závěru nesvědčí, jakož ani výsledky provedeného dokazování. S tímto jeho názorem se v zásadě ztotožnilo i Nejvyšší státní zastupitelství, které obdobnou argumentaci vzneslo ve svém písemném vyjádření. Oba shodně zmiňují, že z textu úvěrové smlouvy není pro účastníka smlouvy zřejmé, že pro to, aby byl úvěr poskytnut, musela být tato částka, představující polovinu ceny vozidla, uhrazena předem.

34. Protože tato námitka má pro posouzení věci podstatný význam, je k ní třeba nejprve v obecné rovině uvést, že pokusu přečinu úvěrového podvodu podle § 21 odst. 1 k § 211 odst. 1, 4 tr. zákoníku se dopustí ten, kdo bezprostředně směřuje k dokonání toho, že při sjednávání úvěrové smlouvy nebo při čerpání úvěru uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčí, a spáchá takový čin v úmyslu jím způsobit větší škodu (podle § 138 odst. 1 tr. zákoníku škodu

dosahující částky nejméně 50.000 Kč), avšak k jeho dokonání nedošlo. V projednávané věci soudy shledaly, že jednání obviněného bylo spácháno v alternativě, že směřoval, k tomu, aby při sjednávání úvěrové smlouvy uvedl nepravdivé údaje.

35. Nepravdivým údajem je takový údaj, jehož obsah vůbec neodpovídá skutečnému stavu, o němž je podávána informace, a to byť jen o některé důležité skutečnosti pro uzavření úvěrové smlouvy nebo pro čerpání úvěru [srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 10. 2008, sp. zn. 8 Tdo 1268/2008 (uveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 36/2009), usnesení Nejvyššího soudu ze dne 8. 1. 2014, sp. zn. 7 Tdo 1421/2013, usnesení Ústavního soudu ze dne 23. 10. 2013, sp. zn. II. ÚS 2458/10, či nález Ústavního soudu ze dne 7. 11. 2006, sp. zn. I. ÚS 631/2005 (uveřejněný ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu pod N 205/43 SbNU 289)].

36. Tomuto právnímu vymezení však neodpovídají ve věci učiněná skutková zjištění, a výsledky provedeného dokazování nekorespondují s tím, co soudy ve skutkovém stavu věci konstatovaly, jak zcela důvodně v dovolání namítal obviněný a na což případně i státní zástupkyně působící u Nejvyššího státního zastupitelství ve svém vyjádření rovněž poukázala.

37. Aby se jednalo o nepravdivý údaj při sjednávání úvěrové smlouvy, musí být nejprve ze zadání textu (obsahu) sjednávaných smlouvy nebo úvěrových podmínek patrné či zřejmé, o jaký údaj se má jednat. Aby bylo možné posoudit, zda se jde o pravdivý nebo nepravdivý údaj, má význam i to, jaké je zadání nebo jak zní otázka, na něž žadatel o úvěr potřebnou informaci nepravdivě podává.

38. Za nepravdivý údaj, který měli obvinění jako spolupachatelé do úvěrové smlouvy č. 33590269, za účelem financování nákupu vozidla zn. Ford S-Max 10-2.0 Eco Boost SCTI Titanium v ceně 700.000 Kč uvést, je považováno to, že „obviněný M. V., otec R. Š., za kterou fakticky úvěrovou smlouvu sjednával, záměrně při vytváření žádosti o úvěr nadiktoval vyplňujícímu K. P. údaj o tom, že část kupní ceny vozidla ve výši 350.000 Kč byla již na účet R. Š., jako prodejce vozidla, zaplacená, přičemž si všichni byli vědomi toho, že uvedení této skutečnosti je jednou z rozhodujících podmínek pro schválení úvěru, a posléze takto vyplněnou smlouvu o úvěru č. 33590269 na částku ve výši 350.000 Kč R. Š. a R. M. podepsali, přestože jim bylo známo, že k úhradě části kupní ceny vozidla nedošlo“. Předmětným nepravdivým údajem je tedy sdělení, že část kupní ceny ve výši 350 Kč byla na účet R. Š. zaplacená. Takto vyjádřená skutečnost však z obsahu samotné úvěrové smlouvy, jak je založena na č. l. 114 a násl. neplyne. Zejména z jejího textu nejsou zřejmé okolnosti, jak se podávají ve skutkových zjištěních, protože ve smlouvě není uvedeno, „část kupní ceny vozidla ve výši 350.000 Kč byla již na účet R. Š., jako prodejci vozidla, zaplacená“. Takto znějící text úvěrová smlouva neobsahuje. V textu smlouvy je uvedeno na č. l. 115 „Cena vozidla celkem: 700 000,00 Kč slovy ==Sedmsettisíc== (dále jen Vozidlo) (specifikováno v kupní smlouvě, popř. faktuře) Část kupní ceny zaplacená Klientem Dealerovi: 350 000,00 Kč slovy ==Třistapadesáttisíc== Část kupní ceny zaplacená prostřednictvím úvěru: 350 000,00 Kč slovy ==Třistapadesáttisíc== Dealer není vlastníkem financovaného vozidla.

Celková výše úvěru (jistina): 350 000,00 Kč slovy ==Třistapadesáttisíc==

Klient žádá Věřitele o poskytnutí úvěru ve výši 350 000,00 Kč připsáním této částky na účet Dealera(Prodávajícího):R. Š., IČ: ...účet číslo: ... (GE Money Bank, a.s.)“. Z uvedeného je zřejmé, že stejný text „zaplacená“ je uveden jak u částky, která měla být údajně uhrazena obviněným předem, a stejná formulace „zaplacená“ je užitá i u požadavku na úvěr, který však v době sjednávání smlouvy ještě bankou „zaplacen“ být nemohl.

39. Vzhledem k tomu, že se jednalo o úvěrovou smlouvu, bylo třeba uvážit, co se považuje za úvěrovou smlouvu, kterou v době činu upravovalo ustanovení § 497 až § 507 obch. zák. Úvěrovou smlouvou se ve smyslu § 497 obch. zák. zavazuje věřitel, že na požádání dlužníka poskytne v jeho prospěch peněžní prostředky do určité částky, a dlužník se zavazuje poskytnuté peněžní prostředky

vrátit a zaplatit úroky. Smlouva o úvěru je tedy smlouvou konsensuální (tj. projevující shodnou vůli smluvních stran) a pro její vznik postačí dohoda alespoň o podstatných náležitostech (částech) ve smyslu § 269 odst. 1 obch. zák., tedy o závazku jedné strany poskytnout na žádost druhé strany v její prospěch peněžní prostředky, o určení výše poskytovaných peněžních prostředků, a o závazku druhé strany poskytnuté peněžní prostředky vrátit a zaplatit z nich úroky. Jde o smlouvu absolutní (podle § 261 odst. 3 obch. zák. spočívající v tom, že právní vztah vzniká ostatním konkrétně neurčeným subjektům), která nevyžaduje, aby k poskytnutí peněžních prostředků skutečně došlo. Jejím předmětem mohou být pouze peněžní prostředky. Smlouva o úvěru musí vždy obsahovat závazek zaplatit za poskytnuté peněžní prostředky úroky, což se např. u smlouvy o půjčce nevyžaduje, neboť při půjčce se úroky platí, jen když byly dohodnuty. Za sjednání závazku věřitele poskytnout na požádání peněžní prostředky lze dohodnout úplatu, jestliže poskytování úvěru je předmětem podnikání věřitele (§ 499 obch. zák.). Tuto úplatu, která přichází v úvahu pouze u banky nebo jiného subjektu, u něhož je poskytování úvěru předmětem podnikání (např. družstevních záložen, leasingových společností apod.), je třeba odlišovat od úroků. Stanoví-li smlouva, že úvěr lze použít pouze k určitému účelu, může věřitel omezit poskytnutí peněžních prostředků pouze na plnění závazků dlužníka převzatých v souvislosti s tímto účelem (§ 501 odst. 2 obch. zák.).

40. V této trestní věci však obsahová stránka úvěrové smlouvy sama o osobě vyvolává vážné pochybnosti, a to nejen text, ale i okolnosti, za nichž byla sjednávána. O tom svědčí mimo jiné i to, že samotný text smlouvy byl problémovým, a proto byl v celém trestním řízení podroben obsáhlému dokazování, které se soustředilo zejména na objasnění srozumitelnosti a významu právě toho, zda z něj plyne faktický závazek dlužníka k tomu, že mu bude úvěr ve výši 350.000 Kč poskytnut jen tehdy, jestliže bude před tím uhrazena částka 350.000 Kč, jako druhá polovina ceny vozidla. Zcela obecným pohledem na uvedený text takový závěr jasně nevyplývá, protože obě podmínky, „část kupní ceny zaplacená Klientem Dealerovi...“ a „část kupní ceny zaplacená prostřednictvím úvěru...“ jsou gramaticky formulovány stejně, a přitom by podle uvedeného výkladu měly být plněny v jinou dobu. Bylo proto třeba, aby bylo posouzeno, zda se jedná o nepravdivý údaj. Úvěrovou smlouvou ve smyslu § 211 tr. zákoníku se rozumí právě smlouva o úvěru podle § 497 a násl. obch. zák. Naproti tomu pod tento pojem nelze podřadit takové typy smluv, které spočívají nikoliv v poskytnutí peněžních prostředků, nýbrž v poskytování zboží a služeb na základě tzv. odložených plateb (např. smlouvu o koupi najaté věci či tzv. leasingovou smlouvu) [(srov. stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 27. 11. 2003, sp. zn. Tpjn 301/2003 (uveřejněno ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu pod č. 6/2004-I)].

41. Při posuzování toho, zda se jednalo o nepravdivý údaj, resp., zda a za jakých okolností nebo v jakém časovém horizontu měla být dlužníkem uhrazena část kupní ceny vozidla ve výši 350.000 Kč, nelze odhlédnout ani od textu smlouvy na straně 5, kde je v bodě 9. V „Prohlášení stran“ uvedeno, že „Klient souhlasí s tím, že úvěr v požadované výši bude Věřitelem poskytnut formou doplacení kupní ceny ponížené o poplatek za uzavření smlouvy, tj. poukázáním částky na účet Dealera“ (viz č. l. 117 spisu). Z této formulace je zřejmé, že úvěr bude hrazen v budoucnu, a není zde zmínka o předem uhrazené částce klientem, na níž nejsou vázány žádné podmínky tohoto prohlášení. Vzhledem k tomu, že jde o budoucí slovesný čas, a stejná formulace je v podmínkách smlouvy uvedena i u částky, již se zavázal za cenu vozidla zaplatit klient, je možné i tímto gramatickým výkladem dojít k závěru, že i uvedená polovina kupní ceny mohla být uhrazena až v budoucnu, a tedy nikoliv před tím, než byla úvěrová smlouva sjednávána. V tomto směru však soudy své úvahy nevedly.

42. Nejvyšší soud shodně jako obviněný a státní zástupkyně Nejvyššího státního zastupitelství vyjadřují pochybnosti o dostatečnosti provedeného dokazování, ve shodě s nimi i Nejvyšší soud má za to, že toto nekoresponduje s tím, co se ve skutkových zjištěních uvádí. Lze zmínit, že dokazování bylo mimo jiné vedeno i za tím účelem, aby se smysl textu úvěrové smlouvy objasnil, a proto byly vyslechnuty další osoby, konkrétně svědci PeadDr. Mgr. V. K. (údajný autor textu této smlouvy)

anebo T. Ž. (specialistka na vyšetřování podvodů ve společnosti GE Money Auto od července 2014). Je však třeba uvést, že ani na podkladě jejich výpovědí se text v uvedené smlouvě nikterak neobjasnil, a to, co si měli obvinění myslet o tom, o jakou podmínku se v době podpisu smlouvy jedná, rovněž ne. Na závěr o vině obviněných a jejich vědomí o tom, že v době sepsání smlouvy měli jednat vědomě a že, ač tak byli povinni, neuhradili před uzavřením smlouvy částku 350.000 Kč, není ve smlouvě nic naformulováno, ač takový závěr musí vyplývat z jejího textu, podmínek nebo konkrétních ujednání a nelze na něj usuzovat až podle výsledků dodatečně provedeného dokazování.

43. Především je třeba poukázat na to, že svědek PaedDr. Mgr. V. K. (strana 15 rozsudku soudu prvního stupně) uvedl, že „V době, kdy úvěr byl uskutečněn, resp. ten požadavek byl podán, to bylo tak, že kolonka ve smlouvě o složení určité částky byla povinná. Pokud by tato nebyla vyplněna a předpokládalo se, že byla plněna, pak by nemuselo dojít k odsouhlasení úvěru“. Svědkyně T. Ž. (strana 15 rozsudku soudu prvního stupně) uvedla, že „Správně by měl peníze vždy převzít dealer a předat je příslušné osobě. K dotazu, jak to má kupující vědět, sdělila, že „je to uvedené v té smlouvě. Když se smlouva podepisuje, je tam uvedeno, že akontace byla zaplacená.“ Jestliže se posoudí obsah těchto výpovědí osob, které pouze vykládají obsahovou stránku smlouvy a obvyklé postupy, jaké měly být údajně zachovány, pak mezi tím, co uvádějí, a skutečným zněním předmětné části textu smlouvy, není shoda, neboť jimi tvrzené skutečnosti z textu smlouvy neplynou. Jestliže takový rozpor existuje, pak se nelze ztotožnit se závěrem, který soud prvního stupně na straně 17 učinil, že „Není pochyb o tom, že částka představující akontaci, měla být zaplacená, což vyplývá přímo ze smlouvy, z níž je třeba vycházet. Soud vyslechl svědkyni T. Ž. a PaedDr. V. K., kteří oba odborně popsali náležitosti smlouvy a vyjádřili se k tomu, jak vyjádření obžalovaných ve smlouvě ovlivnilo rozhodnutí. Právě výpovědi těchto dvou svědků přesvědčily soud o tom, že znaky skutkové podstaty ze strany obžalovaných byly naplněny, a proto je vina na místě“. Za stejně vadný je pak třeba považovat i závěr odvolacího soudu vyjádřený na straně 7 přezkoumávaného usnesení, jestliže se s uvedeným závěrem soudu prvního stupně ztotožnil.

44. Nejvyšší soud z těchto důvodů shledal v souladu s námitkami obviněného R. M. i státního zástupkyně působící u Nejvyššího státního zastupitelství v jejím písemném vyjádření, že pro učinění právní závěr výsledky provedeného dokazování nedávají dostatečný podklad, a proto, když uvážil způsob, jakým se soudy v této věci uvedené důkazními prostředky posuzovaly, shledal v tomto postupu vady. Rozhodnutí soudů nejsou logická, ale naopak lze v jejich úvahách shledat nedůslednost a vážné rozpory (srov. přiměřeně např. usnesení Ústavního soudu ze dne 30. 4. 2009, sp. zn. I. ÚS 701/09 a ze dne 20. 3. 2014, sp. zn. III. ÚS 572/2014). Jimi podaný výklad je nepředvídatelný a nekoresponduje s fixovanými závěry soudní praxe (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 19. 8. 2010, sp. zn. III. ÚS 1800/2010). Závěr o tom, že obviněný R. M. naplnil po objektivní i subjektivní stránce znaku uvedení nepravdivého údaje, tudíž trpí vážnými nedostatky.

45. Kromě uvedeného Nejvyšší soud považuje za nutné zmínit i další vady, jimiž dosavadní řízení i přezkoumávaná rozhodnutí trpí, a to zejména proto, že příčina, jak byla výše rozvedena, která spočívá zásadně ve formulačních v nedostacích přezkoumávané smlouvy o úvěru č. 33590269 ze dne 19. 6. 2012 (č. l. 114 až 118), nebyla odstraněna ani poměrně obsáhlým dokazováním, které zejména soud prvního stupně provedl. Nepodařilo se však objasnit okolnosti vztahující se mimo jiné i k tomu, za jakých skutkových okolností došlo ke spáchání činu, a zda i obviněný R. M. znal podmínky smlouvy o úvěru, a to i se zřetelem na jeho subjektivní vztah k jednotlivým znakům skutkové podstaty pokusu přečinu úvěrového podvodu podle § 21 odst. 1 k § 211 odst. 1, 4 tr. zákoníku, jehož se měl dopustit ve spolupachatelství s obviněnými R. Š. a M. V. Nebyl dosud zjištěn skutkový stav věci tak, aby o něm nevznikaly důvodné pochybnosti, jak o tom ostatně svědčí i písemné vyjádření nejvyššího státního zastupitelství k dovolání obviněných (viz. bod 26 tohoto usnesení).

46. K dosud provedenému dokazování je třeba poukázat na to, že pochybnosti vznikaly již po podání

obžaloby, kdy soud před vydáním prvního zprošťujícího rozsudku ze dne 5. 3. 2014, sp. zn. 2 T 120/2013 (č. l. 409 až 416) vyslechl obviněné (č. l. 317 až 319, 495 až 496), a svědky [K. P., M. B., M. Š., R. P. (č. l. 317 až 363), rovněž provedl důkaz listinami, a to zejména smlouvu o úvěru č. 33590269 (č. l. 114 až 118, č. l. 146 až 150, 182 až 183). Po tomto dokazování soud prvního stupně nedospěl k závěru o vině obviněných, zejména shledal, že skutek není trestným činem [§ 226 písm. b) tr. ř.]. To však odvolací soud neakceptoval a zprošťující rozsudek zrušil usnesením ze dne 29. 10. 2014, sp. zn. 6 To 169/2014 (č. l. 438 až 441) a soudu prvního stupně uložil věc znovu přezkoumat s pokyny, které mu současně uložil, mimo jiné doplnit dokazování za účelem posouzení obsahu úvěrové smlouvy zhodnotit provedené důkazy. Soud prvního stupně sice vyslechl svědky T. Ž. (č. l. 497) a PaedDr. Mgr. V. K. (č. l. 526 až 528)], avšak pokyn důkazy podrobně hodnotit zcela nesplnil, neboť, jak plyne z odůvodnění nyní přezkoumávaného rozsudku na straně 16, konstatoval, že „hodnotil provedené důkazy jednotlivě i ve vzájemné souvislosti a dospěl k závěru, že vina všech tří obviněných byla prokázána“.

47. Z uvedených důvodů hodnocení důkazů tak, jak ho předepisuje ustanovení § 2 odst. 6 tr. ř., v této věci chybí [rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 22. 3. 1966, sp. zn. 4Tz 15/66 (uveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 30/1966-I)]. Tato povinnost není splněna tím, že aniž by soud rozvedl, jak hodnotil každý provedený důkaz, na základě vlastního vnitřního přesvědčení založeném na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu, jen lakonicky poznamená, že tak učinil, ale vlastní hodnocení neuvede [srov. náleží Ústavního soudu ze dne 24. 11. 2005, sp. zn. I. ÚS 455/2005 (uveřejněný ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu pod N 210/39 SbNU 239)].

48. Tento nedostatek se snažil zřejmě napravit odvolací soud, který, aniž by sám provedl ve veřejném zasedání konaném dne 25. 4. 2016 rozsáhlejší dokazování (č. l. 615 až 616), na straně 5 a 6 svého usnesení sám důkazy za soud prvního stupně hodnotil, a zcela v rozporu s obsahem odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně uvedl, že „Soud prvního stupně zcela důvodně neuvěřil obhajobě všech obviněných, (...), když jejich obhajobu správně vyhodnotil jako účelovou a především rozpornou s dalšími ve věci provedenými důkazy. Při zjištění skutkového stavu tedy správně vycházel především z obsahu smlouvy o úvěru č. 33590269 ze dne 19. 6. 2012.“ Toto tvrzení odvolacího soudu se nezakládá na obsahu rozsudku soudu prvního stupně, neboť, jak již i Nejvyšší soud výše vytkl, soud prvního stupně z textu smlouvy nevycházel, ale opíral své závěry výhradně o tvrzení svědků PaedDr. Mgr. V. K. a T. Ž. Ani přes tuto snahu odvolacího soudu nebyly odstraněny pochybnosti o vině obviněných z důvodů shora rozvedených a vyjádřených jak v dovolání obviněného, tak i v názorech stání zástupkyně Nejvyššího státního zastupitelství.

49. Uvedeným postupem došlo k tomu, že provedené dokazování je neúplné a nedává potřebný podklad pro závěr o vině obviněných. Důkazy provedené v tomto trestním řízení nevytvořily logický, ničím nepřerušovaný řetězec vzájemně se doplňujících důkazů, které by ve svém celku spolehlivě prokázaly všechny okolnosti stíhaného trestného činu, včetně objektivní a subjektivní stránky, a který by obecným soudům umožnil učinit závěr o vině obviněných bez důvodných pochybností. Soudy, řádně neposuzovaly obsahovou stránku úvěrové smlouvy jejich postup nebyl postačující pro to, aby byla vina bez pochybností objasněna. Soudy nicméně nehodnotily důsledně obhajobu obviněného R. M. s náležitou pečlivostí. Lze shrnout, že výsledky provedeného dokazování a dosavadní postup orgánů činných v trestním řízení neodpovídal zásadám uvedeným v § 2 odst. 5 a 6 tr. ř. a § 125, resp. § 134 odst. 2 tr. ř. (srov. náleží Ústavního soudu ze dne 22. 5. 2012, sp. zn. I. ÚS 564/2008).

50. Rozhodnutí obou soudů zůstala nejasná i ohledně subjektivní stránky jednání obviněného R. M., byť své závěry k této okolnosti učinily (viz strany 17 rozsudku soudu prvního stupně a 7 až 8 usnesení odvolacího soudu). I přes tuto snahu jsou však citované závěry nejisté, neboť ze samotné

skutečnosti, že obviněný podepsal úvěrovou smlouvou, ve znění jak bylo výše rozvedeno, lze obtížně dovozovat jeho úmysl uvést do úvěrové smlouvy nepravdivý údaj za účelem způsobení větší škody podle § 211 odst. 4 tr. zákoníku. Z dostupného spisového materiálu i přezkoumávaných rozhodnutí vyplývá, že orgány činné již v přípravném řízení a po podání obžaloby i soudy opomněly dokazování zaměřit na objasnění okolností, na jejichž základě by se mohlo usuzovat o subjektivním vztahu dovolatele i ostatních obviněných k takovému následku, obzvláště za situace, kdy čin zůstal ve stadiu pokusu (srov. přiměřeně usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 12. 2015, sp. zn. 7 Tdo 1328/2015, či usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 8. 2016, sp. zn. 3 Tdo 889/2016). Na tuto svou povinnost soudy v přezkoumávané věci rezignovaly, když se chybně spokojily pouze s konstatováním, že jednání obviněných směřovalo ke způsobení škody v podobě vyplacení finančních prostředků ve výši 350.000 Kč. Pro závěry vztahující se k zavinění k okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby podle § 211 odst. 4 tr. zákoníku za podmínek jeho spáchání v pokusu podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku je dokazování rovněž neúplné, neboť orgány činné v trestním řízení před podáním obžaloby ani soudy v tomto směru potřebné dokazování nezajistily ani neprovedly žádné důkazy, z nichž bylo možné na zavinění obviněných k tomu, že úvěr nebude nesplácen, dovodit.

VII. Závěr

51. Nejvyšší soud proto shledal, že za uvedeného stavu výsledky dosavadního dokazování nedávají potřebný skutkový podklad pro závěr o vině obviněného R. M., ve vztahu k němuž jsou dovoláním napadená rozhodnutí přezkoumávána. Je totiž třeba přisvědčit zejména státní zástupkyni působící u Nejvyššího státního zastupitelství a obsahu jí zpracovaného vyjádření k dovolání, že byť se soudy snažily rozsah dokazování v maximální míře i nad rámec podané obžaloby rozšířit, nepodařilo se podle jeho výsledků dát dostatečný skutkový rámec pro závěr o vině všech obviněných, a proto je třeba považovat výsledky dokazování za nesouladné s § 2 odst. 5 tr. ř., neboť nebyl zjištěn skutkový stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti. V návaznosti na takto nedostatečně objasněné skutkové i právní okolnosti nelze skutek, jak je popsán, posoudit jako pokus přečinu úvěrového podvodu podle § 21 odst. 1 k § 211 odst. 1, 4 tr. zákoníku. Napadené rozhodnutí je tím pádem rozhodnutím, které spočívá na nesprávném právním posouzení skutku ve smyslu § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., a proto Nejvyšší soud v bodě b) tohoto usnesení z podnětu dovolání obviněného R. M. podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 25. 4. 2016, sp. zn. 5 To 589/2015, a rozsudek Okresního soudu v Lounech ze dne 30. 9. 2015, sp. zn. 2 T 120/2013, a podle § 265k odst. 2 tr. ř. zrušil i další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

52. Vzhledem k tomu, že důvody, kvůli nimž dovolací soud rozhodl ve prospěch obviněného R. M., prospívá i obviněným M. V. a R. Š., Nejvyšší soud postupoval podle zásady tzv. beneficia cohaesionis (dobrodiní záležitosti v souvislostech) s přiměřeným použitím § 261 tr. ř., a proto rozhodl též v jejich prospěch. Uvedený důvod je totiž pro všechny tři obviněné společný a nejde o důvody, které by bylo nutné u každého z nich zkoumat samostatně [srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 15. 10. 1976, sp. zn. 5 Tz 86/76 (uveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu pod č. 59/1977)]. Rovněž jde o takové důvody, které všem obviněným prospívaly již v době, kdy ohledně nich bylo vedeno trestní stíhání a soudy nižších stupňů k těmto důvodům ve svém rozhodnutí nepřihlédly (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 10. 2002, sp. zn. 4 Tz 65/2002).

53. Se zřetelem na všechny výše zjištěné nedostatky, ale rovněž i proto, že dokazování bylo omezeno jen na objasňování některých skutečností, zatímco jiné, zejména vztahující k posouzení obhajoby obviněných a povahy úvěrové smlouvy nebo subjektivního vztahu obviněných k okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby anebo skutečností rozhodných k uvážení subsidiarity trestní represe ve smyslu § 12 odst. 2 tr. zákoníku, zůstaly zcela opomenuty, Nejvyšší soud dospěl k závěru, že se věc vrací státnímu zástupci k došetření ve smyslu § 260 tr. ř.

54. Pro takový postup jsou v předmětné věci splněny všechny zákonné požadavky, především proto, že po zrušení rozsudku nelze pokračovat v řízení před soudem, protože soudy do současné doby i nad rámec podané obžaloby objasňovaly skutečnosti, které však prozatím nevedly k jednoznačnému závěru o vině obviněných. V dokazování tedy bude nutné pokračovat a shromáždit další důkazy, jak o tom svědčí i vyjádření státní zástupkyně Nejvyššího státního zastupitelství, v němž právě na tyto nedostatky a vady poukázala. V této souvislosti je třeba zdůraznit roli státního zástupce, jenž je v trestním řízení primárně tím, kdo v souladu se zásadou obžalovací nese odpovědnost za to, aby „soudu předložená trestní věc byla podložena procesně použitelnými důkazy potřebnými k rozhodnutí o vině a trestu v souladu s podanou obžalobou. Obecné soudy se proto nesmějí nikdy stavět do pozice pomocníka veřejné žaloby usilujícího rovněž o odsouzení, a nelze k takovému výkladu rolí těchto institucí dospět ani výkladem § 2 odst. 5 tr. ř. Toto ustanovení je totiž v souladu s ústavními principy spravedlivého procesu a z nich vyplývajícího rozvržení rolí jeho jednotlivých účastníků nutno vykládat tak, že je soud povinen doplňovat dokazování v rozsahu potřebném pro spravedlivé rozhodnutí, které nemusí být nutně odsuzující“ [srov. náleží Ústavního soudu ze dne 14. 5. 2008, sp. zn. II. ÚS 2014/07 (N 86/49 SbNU 217)].

55. Posoudí-li se zřetelem na shora vytyčené vady, obsah důkazů v této věci, a výhrady státní zástupkyně Nejvyššího státního zastupitelství jako osoby, která má právo vyjádřit se k podanému dovolání z hlediska § 265h odst. 2 tr. ř., je zřejmé, že sama státní zástupkyně zdůrazňovala takové vady, které nebyly obviněnými ani v jimi podaných mimořádných prostředcích uváděny, a vznášela také sama pochybnosti ohledně správnosti rozhodnutí o vině obviněných. V této souvislosti je zřejmé, že s ohledem na povahu zjištěných vad a výhrad, jež státní zástupkyně ve svém písemném vyjádření uvedla, je zřejmé, že tyto mají původ již v přípravném řízení, které nedostatečně objasnilo všechny potřebné skutečnosti rozhodné z hlediska přesvědčivosti důvodnosti postavení obviněných před soud (srov. náleží Ústavního soudu ze dne 14. 5. 2008, sp. zn. II. ÚS 2014/07, uveřejněný pod č. 86 ve sv. 49 Sb. nál. a usn. ÚS ČR).

56. Vzhledem k tomu, že ve věci bude třeba provádět další dokazování, které má význam pro náležité objasnění věci, jež může snadněji provést státní zástupce, než soud prvního stupně, a jde o okolnosti, bez nichž soud nemůže spravedlivě rozhodnout, a tyto skutečnosti mohly a měly být objasňovány již v přípravném řízení, před podáním obžaloby a navíc v této věci mají i vliv na to, zda vůbec má být podána obžaloba, jsou splněny důvody, aby věc byla vrácena státnímu zástupci k došetření. Pro takový postup jsou dány důvody i proto, že státní zástupkyně Nejvyššího státního zastupitelství ve svém vyjádření k dovolání obviněných vznesla podstatné a závažné výhrady k odsuzujícímu rozsudku, a sama požadovala, aby byl tento rozsudek zrušen, protože věc prozatím nebyla dostatečně po všech stránkách objasněna.

zdroj: www.nsoud.cz

Právní věta - redakce.

Další články:

- [Odškodnění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Hodnocení důkazů](#)
- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Stížnost proti usnesení o zahájení trestního stíhání](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vazba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výkon trestu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)

- [Trestní odpovědnost](#)
- [Předávací vazba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Trestní odpovědnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oběť trestného činu](#)